

- [Den som väntar på något gott](#)
- [Frågor och svar](#)
- [Lägesrapport från Jordbruksverket](#)
- [Fibersamverkan växer](#)
- [Ny avhandling tar upp fiberföreningar](#)
- [Hur påverkas landsbygden av fiberutbyggnaden?](#)
- [Halvtid för Bredbandsforums landsbygdsgrupp](#)
- [Fiber, Vatten och Avlopp i Flo](#)
- [PTS undersöker driftsäkerhet på landsbygden](#)
- [Bredband till Vike – utan stöd](#)

Den som väntar på något gott

Byanätsforum och samarbetsorganisationerna avvaktar besked från Jordbruksverket

Enligt den senaste uppdateringen från Jordbruksverket väntar 354 bredbandsprojekt fortfarande på ett beslut i sin stödansökan. Men det är inte bara ansökningar om finansiering för att bygga fibernät som väntar på beslut.

Byanätsforum har tidigare berättat om att organisationerna Hela Sverige ska leva, LRF och Coompanion har lämnat in en gemensam ansökan om projektstöd till Jordbruksverket. Syftet med projektet är att dessa organisationer gemensamt ska kunna vidareutveckla den information, rådgivning, och nätverksfunktion som Byanätsforum erbjudit sedan 2015.

Jordbruksverkets [utlysning](#) handlar om stöd till pilotprojekt och samarbetsprojekt som syftar till att underlätta utbyggnaden av bredband på landsbygden. Pengarna är hämtade från poster inom landsbygdsprogrammet som inte kan användas till att bygga ut bredbandsinfrastruktur, men däremot till andra typer av projekt som kan stödja utbyggnaden.

Nu väntar samarbetsorganisationerna på ett slutgiltigt besked, efter att ha lämnat in kompletteringar till Jordbruksverket i april och oktober.

Mattias Svanold

Byanätsforum

Frågor och svar

Byanätsforum sammanställer frågor och svar som inkommit

I Byanätsforum behandlas många frågor. Om kansliet får en fråga vi inte kan svara på skickar vi den vidare till rätt myndighet eller aktör. Här finner du några av de frågor som behandlats i forumet den senaste tiden:

EU:S DATASKYDDSREFORM

Hur kommer den nya dataskyddsförordningen från EU (GDPR) påverka oss fiberföreningar?

En ny lag från EU, som börjar tillämpas den 28 maj 2018, kräver att föreningar, företag och myndigheter skärper sin hantering av personuppgifter.

När förordningen [GDPR](#) (General Data Protection Regulation) träder i kraft ersätter den personuppgiftslagen (PUL), och kommer innebära en stor omställning för många organisationer. GDPR gör att individen får fler och starkare rättigheter medan alla som behandlar personuppgifter får fler skyldigheter.

Det är myndigheten [Datainspektionen](#) som ska ge rådgivning när det gäller GDPR. De har bland annat publicerat en [checklista](#) på hur organisationer kan förbereda sig på den nya lagen.

Byanätsforum har fått frågor om det finns någon information som är specifikt riktad till fiberföreningar eller andra ekonomiska föreningar. Vi undersöker om någon organisation har börjat analysera eller planerar

att analysera effekterna för fiberföreningar och återkommer med mer information.

BYANÄT OCH ANMÄLNINGSPLIKT

Omfattas vi av kravet på anmälningsplikt? Hur får man reda på om man ska anmäla sig till PTS eller inte?

PTS har publicerat riktlinjer på myndighetens webbplats angående vem som är anmälningspliktig. En förutsättning som myndigheten anger för att en nätägare ska vara anmälningspliktig är bland annat att nätet är ett "allmänt kommunikationsnät". På webbplatsen skriver man i dagsläget så här:

"Slutna nät, även kallade enskilda eller privata nät som t.ex. fastighetsnät, anses inte vara allmänna. Nät som har anlagts för eget bruk av en fiberförenings medlemmar bör i de flesta fall inte heller vara allmänna. Samma bedömning bör gälla även om fiberföreningen säljer någon enstaka anslutning till en icke-medlem. En förening som i stort sett endast levererar till sina egna medlemmar bör därmed inte anses inneha ett allmänt kommunikationsnät. Om en fiberförening däremot expanderar och vänder sig till en större krets än medlemmarna, måste en bedömning göras i det enskilda fallet."

Det kan vara värdefullt att gå igenom myndighetens resonemang om de olika begreppen i lagen om man undrar över anmälningsplikten. Är man osäker och vill ha en bedömning i ett enskilt fall kan man maila myndigheten på pts@pts.se.

Läs mer på [PTS webbplats](#).

Lägesrapport från Jordbruksverket

Information om hur arbetet med stödansökningar från bredbandsprojekt fortlöper.

Siffrorna per den 4 oktober 2017:

- 446 bredbandsprojekt är nu beviljade
- 2,98 miljarder kr av 3,25 miljarder har nu beviljats i stöd
- 570 bredbandsprojekt har fått avslag eller avskrivits
- Handläggning pågår i ytterligare 354 ärenden

Pengarna i programperioden är snart in-tecknade. Regeringen har dock [aviserat](#) att ytterligare en miljard kronor kommer avsättas till bredbandsutbyggnad inom landsbygdsprogrammet. Regeringen har också bestämt att 150 miljoner av den tillkommande miljarden ska öronmärkas till "[glesare landsbygdsområden](#)", vilket förklaras som att extra resurser ska riktas till Sveriges glesare befolkade län, men att reglerna för fördelningen av pengar inom länen inte förändras.

Läs mer på [Jordbruksverkets webbplats](#).

Fibersamverkan växer

Den nationella samarbetsorganisationen Fibersamverkan.se får fler medlemmar.

Enligt [medlemslistan på fibersamverkan.se](#) ansluter sig nya föreningar i stadig takt till organisationen. De flesta nya medlemmar tillkommer inom det område där Fibersamverkan startade, i Västra Götaland. Men nya medlemmar ansluter sig också från andra delar av landet. Organisationens är nu representerad i Dalarna, Halland, Kronoberg, Stockholm, Värmland, Västmanland och Östergötlands län.

Mats Jangdal, organisationens ordförande, tror att det är flera saker som lockar fler att ansluta sig. En är möjligheten till en skraddarsydd försäkring som är exklusiv för organisationens medlemmar. En annan är

möjligheten att på sikt samordna avtal och upphandlingar med andra föreningar.

Medlemmarna i Fibersamverkan har också ambitionen att behålla ett lokalt ägande av fibernäten. Att organisera sig, och därmed få en röst som når fram till politiker och myndigheter, kan öka möjligheterna klara den ambitionen.

Läs mer om organisationen på www.fibersamverkan.se

Ny avhandling tar upp fiberföreningar

Om fiberföreningens roll, skiftande utmaningar, och mötet med staten

Hur bredbandsutbyggnaden organiseras i områden dit marknaden inte når uppmärksammas allt mer även inom landsbygdsforskning. En doktorand i landsbygdsutveckling har intervjuat fiberföreningar, handläggare på länsstyrelser och myndigheter, och företrädare för intresseorganisationer som på olika sätt jobbar med bredbandsutbyggnad på landsbygden.

I texten får vi ta del av de ovanstående personernas perspektiv ur ett antal olika frågeställningar. Vi får läsa om hur regelverken uppfattas, tankar om byalagsmodellens framtid, och möjligheter och risker med dagens modell. Tydligt är att många, oavsett roll, verkar vara frustrerade över det man ser som ett komplext och otydligt system.

Ladda ned avhandlingen från [SLUs webbplats](#) och se särskilt kapitel 7 och 8.

Hur påverkas landsbygden av fiberutbyggnaden?

Ny rapport från Västra Götalandsregionen undersöker vilka positiva effekter fiberföreningsprojekt kan ge landsbygden

Västra Götalandsregionen har genomfört en enkät- och intervjuundersökning hos en mängd fiberföreningar. Över 100 föreningar har intervjuats och fått svara på frågor om hur fiberprojektet har genomförts och vilka lärdomar som finns att dra från processen, samt om

vilka socioekonomiska effekter som föreningen uppskattar att utbyggnaden har lett till.

Rapporten innehåller många intressanta resultat, och bekräftar mångas bild av varför fiberföreningar tillkommer och hur projekten drivs. 90 procent av föreningarna i undersökningen har själva organiserat, handlat upp, och varit projektledare för utbyggnaden, och lagt ner tusentals ideella timmar i sina projekt. De föreningar som fått finansiering via landsbygdsprogrammet ger uttryck för att regler är krångliga och rutiner långsamma.

Enligt undersökningen leder utbyggnaden generellt till många direkta positiva effekter. Två tredjedelar av föreningarna uppger att slutpriser på bredbandstjänster sänktes efter projektet, och att den tekniska kapaciteten ökat kraftigt. En överväldigande majoritet av föreningarna är övertygade om att förutsättningarna för att driva företag i bygden har ökat, och att möjligheterna är större att arbeta och studera på distans.

Ta del av rapporten på [Västra Götalandsregionens webbplats](#).

Halvtid för Bredbandsforums Landsbygdsgrupp

Hur når vi bredbandsstrategins målsättningar i hela landet?

Bredbandsforums arbetsgrupp för ett helt uppkopplat Sverige – [Landsbygdsgruppen](#) – har nu varit operativ i tre månader. Uppdraget är att visa hur regeringens målsättning om ett helt uppkopplat Sverige ska kunna uppnås för hela landet.

Nu har gruppen inventerat kunskapsläget på området, och i dagsläget inriktat arbetet på att analysera tre områden som man nu kommer jobba vidare med:

Vita fläckar - Kostnaden för utbyggnad av exempelvis fiber på landsbygden beräknas i nuläget till ca 50 miljarder kr. Det går det att se att en majoritet av hushållen som saknar fiber återfinns i vad som kan benämnas som ”tätortsnära landsbygd”, det vill säga i områden som ligger relativt nära en stad, även om vita

fläckar återfinns i hela landet. Att nå så många som möjligt blir en utmaning där samverkan mellan olika aktörer och tekniker kommer krävas. Sannolikt talar det även för att trådlösa lösningar kommer bli en viktig del av lösningen i stora delar av Sverige.

Offentliga aktörer – Det offentliga ledarskapet, på såväl nationell som regional och lokal nivå är kritiskt för att skapa helhetslösningar som gör att så många som möjligt kan få bredband när utbyggnad sker, och för att reducera risken att nya vita fläckar uppstår. Operativt kommer det krävas att de regionala bredbandskoordinatorerna prioriterar landsbygdens utbyggnad, liksom kommunala bredbandsamordnare. Det är en allmän uppfattning att bredbandsstöd, i en eller annan form, kommer vara en viktig del även i framtiden. Fokus måste dock ligga på att hitta lösningar oavsett tillgången till stöd, och baseras på att stödvolymen antagligen inte kommer bli väsentligt större än idag.

Slutanvändare – En stark efterfrågan och betalningsvilja för bredbandsnät är en förutsättning för all utbyggnad. Att skapa en hög anslutningsgrad och att få så många som möjligt att acceptera ett skäligt erbjudande om bredbandsuppkoppling är avgörande. Det är också önskvärt att förberedelser görs för att kunna ansluta även de som inte ansluter sig initialt, men utmaningen ligger i att det skapar merkostnader på 20-25 procent som kan vara svårt för mindre aktörer att bära.

Landsbygdsgruppen slutrapporterar i februari 2018 och information om gruppens arbete presenteras löpande på [Bredbandsforums webbplats](#).

Fiber, Vatten och Avlopp i Flo

Ovanliga förutsättningar leder till stora utmaningar för förening i Västra Götaland

I Grästorps kommun hittar vi en förening som ställts inför ovanligt många utmaningar. Föreningen Fiber, Vatten, och Avlopp i Flo kontaktade Byanätsforum för att berätta om hur det kan se ut i ett särskilt komplicerat projekt, och vad som skulle kunna fungera bättre i stödprocessen för projekt som inte passar in ”mallen”.

I Flo kompliceras situationen av många olika faktorer. Projektet är för det första relativt stort – mellan 800 och 900 medlemmar – och täcker hela kommunens landsbygd. Projektet påbörjades under den förra stödperioden, då den första ansökan skickades in och beviljades. Men arbetet sker i etapper och när stöd ska sökas i den nya stödperioden har villkoren förändrats. De nya kraven på konkurrensutsättning gör att vissa kostnader från den förra programperioden inte kommer ersättas. Bara det att projektet spänner över två stödperioder innebär svårigheter. Och samtidigt är kombinationen fiber, vatten, och avlopp en udda fågel i stödsammanhang, och föreningen efterlyser mer flexibilitet och förståelse för olika lösningar i systemet.

Andra utmaningar är inte unika för projektet i Grästorp, men förbättrar inte situationen. Till exempel att dokumentationen som rör bredbandsstödet nu uppgår till 400 sidor efter att endast 20 procent av projektet är färdigställt. Eller att de upplever att ansökningar om utbetalning ibland kan vara mer komplicerade än själva den ursprungliga stödansökan.

Föreningen är tydliga med att de ser utbyggnaden som ett sätt att trygga framtida generationers jobb och miljö. De kommer bygga, oavsett hur det går med stöden, men vill gärna sprida erfarenheter från projektet vidare. I samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan i Skaraborg har man tagit fram ett studiematerial i syfte att underlätta för andra som planerar liknande projekt. [Kontakta Studieförbundet Vuxenskolan](#) för mer information om materialet.

Tobias Leverin, sekreterare i Fiber, Vatten och Avlopp i Flo, sammanfattade några av föreningens synpunkter på stödssystemet till Byanätsforum, och han vill gärna se en diskussion eller få kontakt med andra som känner igen sig i föreningens upplevelse:

- **Bristande förtroende.** Föreningen upplever att vissa av kraven som ställs visar på ett bristande förtroende för lekmanaföreningar som arbetar med regeringens mål om en snabb

bredbandsutbyggnad i Sverige. Ett konkret exempel som Tobias tar upp är kraven på att redovisa historiska betalningsbevis och utdrag ur bokföringen. Genom att inte godkänna t ex utdrag från en internetbank, om det inte står ”historiska betalningsbevis”, gör man enligt honom bevisbördan för stor på en ideell organisation.

- **Orimliga krav på konkurrensutsättning.** Tobias menar att kraven på konkurrensutsättning överträffar till och med de man finner i LOU. Lättnaden i LOU:s regelverk som kallas direktupphandling saknas i bredbandsstödet. Där innebär ett förenklat förfarande att varje vara eller tjänst konkurrensutsätts med skriftligt förfrågningsunderlag sänt till minst två leverantörer... utan undantag.
- **Den långa handläggningstiden.** Föreningen i Flo har ibland fått vänta flera månader efter en ansökan innan de fått reda på att det blivit fel och att det behövs kompletteringar, vilket Tobias menar gör det extremt svårt att komma ihåg och hålla sig ajour i dokumentationen.
- **Bristande IT-stöd.** Vid ansökan om utbetalning ska man manuellt mata in information om fakturor och betalningsbevis utan att kunna bifoga dokument, dessutom utan något som helst stöd av systemet som t.ex. varning för fakturor med ogiltigt datum, ogiltigt belopp etc. Dokumenten (i pappersform) ska dessutom skickas med post för central inskanning.

I [Byanätsforums diskussionsgrupp](#) finns möjlighet att diskutera dessa och andra frågeställningar.

För att läs mer om utbyggnaden i Flo eller ta kontakt med föreningen kan du besöka [deras webbplats](#).

PTS undersöker driftsäkerhet på landsbygden

Under hösten har Post- och telestyrelsen (PTS) besökt kommuner i Västerbottens och Jämtlands län för att undersöka om det finns behov om åtgärder för att säkerställa driftsäkerhet på landsbygden

PTS har de senaste åren arrangerat och deltagit i många aktiviteter som syftar till att förbättra tillgången till internet och telefoni på landsbygden, t ex regionala dialogmöten om mobiltäckning, och pilotprojekt om hur alla på landsbygden ska kunna erbjudas bredband om minst 30 Mbit/s. Under hösten har myndigheten börjat undersöka hur utmaningarna ser ut på landsbygden vad gäller driftsäkerheten för telefoni och internet i de nät som nu byggs.

Användare av telefoni och internet på landsbygden är mer sårbara för störningar och avbrott – strömavbrott är vanligare, avstånden längre och framkomligheten mer begränsad. Dessutom finns det ofta ett begränsat urval av tjänster och leverantörer.

PTS därför besökt ett antal kommuner i Västerbottens och Jämtlands län från vilka särskilt många klagomål har inkommit till myndigheten. Genom att träffa kommuner, operatörer och andra aktörer i området som är viktiga för driftsäkra nät vill myndigheten få en bättre bild av utmaningarna som finns på landsbygden, till exempel svårigheter att förebygga avbrott och problem med att reparationer kan ta längre tid.

Slutsatserna kommer presenteras i en rapport i början av nästa år.

Kontakta [PTS nätsäkerhetsavdelning](#) för mer information om projektet.

Bredband till Vike – utan stöd

Vad har man för chanser att lyckas utan någon typ av bredbandsstöd? Vike fiberförening berättar om lösningen de hittade efter att stödet uteblev

Vike fiberförening från Kristinehamn i Värmlands län bildades 2013. Efter en första stödansökan i slutet på den förra programperioden som drog ut på tiden, år efter år, började föreningen misströsta. Man upplevde att valet stod mellan att lägga projektet på is, eller att hitta en väg utan stöd. Fyra år senare är utbyggnaden nu slutförd genom ett samarbete med en marknadsaktör. Vi ställde några frågor om projektet till Per Ullenius som varit engagerad i föreningen styrelse.

Hej Per! Kan du berätta om bakgrunden till ert projekt och hur det kom sig att ni byggt utan stöd?

- I vårt område satsade inga kommersiella aktörer självmant på att bygga fiber. Vi bildade en förening för att ordna det själva och började pejla intresset i bygden. Vi sökte tidigt pengar för att kunna genomföra en preliminär projektering av ett fibernät. Det gick trögt i början, både med medlemsrekrytering och annat, men vissa saker som dålig mobiltäckning och beslut om nedläggning av ADSL-nätet gav efter hand mer skjuts. Dock, med krånglet och obeslutsamheten om statliga bidrag var vi nära att lägga allt på is i maj 2015.
- Men vi hade haft diskussioner med några marknadsaktörer, och i samma veva som vi höll på att ge upp pratade Peab och Skanova ihop sig om ett kommersiellt fungerande upplägg. Det gick ut på att Peab skulle bygga fibernätet på uppdrag av föreningen och att Skanova skulle ta över det när det var färdigställt. Föreningen skrev avtal med dels medlemmarna, dels Peab om byggandet av nätet i juli 2015. Peab inledde arbetena med kanalisering i september 2015 och tack vare en mild höst kunde ca 95 % av medlemmarna ta sina anslutningar i drift i slutet av januari 2016, ca en månad efter avtalat datum.

Vad har det kostat?

- Vår avtalskonstruktion med Peab innebar ett utgångspris, ett tak, om 20 000 kr per anslutning. Inklusivt sådant som tomtgrävning och monterad mediakonverter. För att utgångspriset skulle hålla krävdes minst 175 anslutningar, fastboende eller fritidshus. Vi fick sedan in en prisjusteringstrappa med rabatter vid 200, 225 och 250 anslutningar.
- Slutuppgörelsen med Peab i januari 2017 gav våra medlemmar ett pris om 15 340 kr i normala fall (det fanns några specialfall).

Hur har du som suttit i styrelsen upplevt att ert projekt fungerat? Tror du er upplevelse skiljer sig från de som finansierar utbyggnaden genom landsbygdsprogrammet?

- Genom att ha haft en huvudentreprenör som svarade för projektering, byggnation, markavtal etc., så kan man tycka att styrelsen borde ha haft en hygglig resa. Men vissa styrelsemedlemmar har ändå lagt ned lagt ned väldigt mycket jobb på att driva projektet och aktörerna framför sig. Många uppföljningsmöten för hjälp i projekteringen t ex. Gissningsvis har styrelsen lagt ned ca 1500 – 2000 timmar under projektet. Så precis som i andra projekt så bygger konceptet på att de boende lägger ner en massa ideellt arbete.
- Att driva nätet vidare i föreningens regi var aldrig på kartan. Det kräver både ett starkt engagemang, risktagande, samt att medlemmarna inser att driften kostar pengar och att det avsätts medel för detta. Största hotet, sett från vår synvinkel, var den ekonomiska risken i att sköta driften. Genom att gå med på att avyttra nätet till Skanova kunde vi även anslutningsavgiften rejält.
- Observera att jag pratar om hur vi tänkt i vårt projekt. Vi har behövt tänka annorlunda redan från början i och med att vi inte fått något stöd.

Har det varit värt det?

- Givetvis har det varit värt ansträngningen att få fibernätet på plats. Många här arbetar hemifrån, bondgårdar är uppkopplade etc. Dessutom så hade Telia initialt inställningen att mobilnätet i vårt område inte behövde förstärkas varför mobilt bredband fungerade mycket dåligt. Många har nu även TV-uppkopplingen via bredbandet vilket ger mervärden för de flesta.
- Alla är nöjda! Tom. ägare av fritidshus, som kanske inte använder uppkopplingen nu, men ser det som en säljfördel när den dagen kommer.

Om Byanätsforum

Byanätsforum är ett initiativ från regeringens Bredbandsforum. Målet med Byanätsforum är att förenkla för Sveriges fiberföreningar.

Om nyhetsbrevet

I nyhetsbrevet samlar Byanätsforum nyheter om arbetet med bredband på landsbygden.

Vill du prenumerera på nyhetsbrevet eller avsluta din prenumeration hör av dig till byanatsforum@bredbandsforum.se